



## **LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KONTROLIERIUS**

### **PAŽYMA**

### **DĖL X SKUNDO NR. 5D-2026/2.1-742 PRIEŠ LIETUVOS KALĖJIMŲ TARNYBOS ŠIAULIŲ KALĖJIMĄ**

2026-08-31 Nr. PA-117  
Vilnius

### **SKUNDO ESMĖ**

1. Seimo kontrolierė 2026 m. gegužės 4 d. gavo X (toliau – Pareiškėjas) skundą (2026 m. liepos 13 ir 27 d. skundą papildančią informaciją) dėl Lietuvos kalėjimų tarnybos (toliau – LKT) Šiaulių kalėjimo (toliau – Šiaulių kalėjimas) pareigūnų veiksmų (neveikimo), nesuteikiant galimybės nuotoliniu būdu pasimatyti su broliu, kuris laisvės atėmimo bausmę atlieka LKT Pravieniškių 2-ajame kalėjime (toliau – Skundas).

2. Pareiškėjas Skunde nurodo, kad Šiaulių kalėjimo viršininkui pateikė prašymą leisti nuotoliniu būdu pasimatyti su broliu, kuris laisvės atėmimo bausmę atlieka LKT Pravieniškių 2-ajame kalėjime, tačiau Šiaulių kalėjimo viršininkas atsisako suteikti tokį pasimatymą, argumentuodamas tuo, kad Bausmių vykdymo kodekso 39 straipsnio 10 dalyje nustatyta, jog nuteistieji, kurie abu atlieka bausmę ir abu neturi teisės išvykti iš bausmės atlikimo vietos, gali pasimatyti nuotoliniu būdu, bet tik tuo atveju, kai tie nuteistieji yra sutuoktiniai.

### **TYRIMO IŠVADOS**

3. Tyrimo metu 2026 m. gegužės 7 d. ir liepos 29 d. Seimo kontrolierė kreipėsi į LKT, prašydama paaiškinti Skunde nurodytas aplinkybes. Siekdama išsiaiškinti Teisingumo ministerijos poziciją dėl Skunde keliamos problemos, Seimo kontrolierė 2026 m. gegužės 19 d. raštu kreipėsi į Teisingumo ministeriją.

4. Seimo kontrolierė gavo LKT 2026 m. birželio 2 d. raštą Nr. 1S-3961, 2026 m. rugpjūčio 11 d. raštą Nr. 1S-5712 ir Teisingumo ministerijos 2026 m. birželio 12 d. raštą Nr. (1.39 E) 7R-1752 (1 priedo 2, 3 ir 5 punktai).

5. Tyrimui aktualus teisinis reguliavimas, įtvirtintas Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijoje (toliau – Konvencija), Europos Tarybos Ministrų komiteto 2006 m. sausio 11 d. rekomendacijoje Nr. R (2006) 2 „Dėl Europos kalėjimų taisyklių“ (toliau – Europos kalėjimų taisyklės), Bausmių vykdymo kodekse (toliau – BVK), Civiliniame kodekse, Viešojo administravimo įstatyme, Laisvės atėmimo vietų įstaigos vidaus tvarkos taisyklėse, patvirtintose teisingumo ministro 2022 m. gruodžio 30 d. įsakymu Nr. 1R-444 (toliau – Laisvės atėmimo vietų įstaigos vidaus tvarkos taisyklės), ir teismų praktika, suformuota Konstitucinio Teismo ir Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo jurisprudencijoje, pateikiami 2 ir 3 prieduose.

6. Atsižvelgiant į tyrimo metu analizuotą informaciją (1 priedas), teisinį reguliavimą (2 priedas) ir teismų praktiką (3 priedas), pateikiamos išvados.

7. BVK nustatyta, kad uždaro tipo bausmės atlikimo vietose laikomi paprastajai grupei priskirti nuteistieji turi teisę per mėnesį gauti tris pasimatymus, kurie nuteistojo pasirinkimu vyksta nuotoliniu arba nekontaktiniu būdu, ir vieną pasimatymą, kuris nuteistojo pasirinkimu vyksta prižiūrint arba neprižiūrint laisvės atėmimo vietų įstaigos atstovui. Drausmės grupei priskirti nuteistieji turi teisę per mėnesį gauti tris pasimatymus, kurie vyksta nuotoliniu būdu, ir vieną pasimatymą, kuris vyksta prižiūrint laisvės atėmimo vietų įstaigos atstovui.

Nuteistieji, atsižvelgdami į turimų pasimatymų skaičių, pasirenka, kaip įgyvendins savo teisę pasimatyti. Prižiūrint laisvės atėmimo vietų įstaigos atstovams, nuteistiesiems leidžiama pasimatyti nuotoliniu arba nekontaktiniu būdu – iki dviejų valandų, o kontaktiniu būdu – iki trijų valandų.

Laisvės atėmimo vietų įstaigos direktoriaus įgaliotas pareigūnas turi teisę leisti papildomai pasimatyti prižiūrint laisvės atėmimo vietų įstaigos atstovams nuotoliniu arba nekontaktiniu būdu – iki dviejų valandų, kontaktiniu būdu – iki trijų valandų, jeigu to nuteistasis prašo dėl svarbių priežasčių (2 priedo 2.1 papunktis).

Laisvės atėmimo vietų įstaigos vidaus tvarkos taisyklėse nustatyta, kad pasimatyti su nuteistuoju nuotoliniu būdu leidžiama tik nuteistojo artimiesiems. Pasimatyti nuotoliniu būdu su kitais asmenimis nuteistajam leidžiama tik gavus laisvės atėmimo vietų įstaigos direktoriaus įgalioto pareigūno leidimą (2 priedo 2.4 papunktis).

Pagal BVK artimaisiais laikomi sutuoktinis arba sugyventinis ir artimieji giminaičiai. Pagal Civilinį kodeksą artimaisiais giminaičiais pripažįstami tiesiosios linijos giminaičiai iki antrojo laipsnio imtinai (tėvai ir vaikai, seneliai ir vaikaičiai) ir šoninės linijos antrojo laipsnio giminaičiai (broliai ir seserys) (2 priedo 2.1 ir 2.2 papunkčiai).

8. Konvencijos 8 straipsnyje įtvirtinta, kad kiekvienas asmuo turi teisę, kad būtų gerbiamas jo privatus ir šeimos gyvenimas, o valstybės institucijos neturi teisės apriboti naudojimosi šiomis teisėmis, išskyrus įstatymo nustatytus atvejus ir kai tai būtina demokratinėje visuomenėje valstybės saugumo, visuomenės apsaugos ar šalies ekonominės gerovės interesais, siekiant užkirsti kelią viešosios tvarkos pažeidimams ar nusikaltimams, taip pat būtina žmonių sveikatai ar moralei arba kitų asmenų teisėms ir laisvėms apsaugoti (2 priedo 1.1 papunktis). Akivaizdu, kad laisvės atėmimo bausmė visada daro įtaką įprastam asmens gyvenimui ir neišvengiamai nustato tam tikrus apribojimus ir kontrolę, tačiau ir nuteistųjų teisė į asmeninį ir šeimos gyvenimą neturi būti nepagrįstai ribojama.

Teisės doktrinoje ir teismų praktikoje nuolat pabrėžiama, kad kiekviena valstybės įstaiga (institucija) yra saistoma bendrųjų konstitucinių teisės principų (teisinės valstybės, valdžios įstaigų tarnavimo žmonėms, teisės viršenybės, draudimo diskriminuoti, asmenų lygybės prieš įstatymą, proporcingumo ir kt.) (3 priedas). Įstatymo viršenybės principas viešojo administravimo subjektus, be kita ko, įpareigoja, kad jų priimami administraciniai sprendimai, susiję su asmenų teisių ir pareigų įgyvendinimu, visais atvejais būtų pagrįsti įstatymais (2 priedo 2.3 papunktis).

Be to, Europos kalėjimų taisyklėse nustatyta, kad gyvenimas kalinimo įstaigoje turėtų kiek įmanoma labiau priartėti prie pozityvių gyvenimo visuomenėje aspektų. Kaliniams turi būti leidžiama kiek galima dažniau bendrauti telefonu ar kitokiomis ryšio priemonėmis bei pasimatyti su giminėmis ir kitais asmenimis. Kalinių pasimatymai turi būti organizuojami taip, kad leistų kiek tai yra įmanoma geriau kaliniams palaikyti ir tęsti santykius su šeimos nariais (2 priedo 1.2 papunktis).

9. Skundo tyrimo metu nustatyta, kad Pareiškėjas 2026 m. balandžio 23 d. Šiaulių kalėjimo viršininkui pateikė prašymą skirti nuotolinį pasimatymą su broliu, kuris laisvės atėmimo bausmę atlieka LKT Pravieniškių 2-ajame kalėjime.

Šiaulių kalėjimas, atsakydamas į Pareiškėjo prašymą, 2026 m. balandžio 28 d. rašte jį informavo, kad Pareiškėjas atlieka bausmę uždaro tipo įkalinimo įstaigoje ir yra priskirtas

paprastajai grupei, todėl, vadovaujantis BVK 33 straipsnio 4 dalimi, turi teisę per mėnesį gauti tris pasimatymus, kurie nuteistojo pasirinkimu vyksta nuotoliniu arba nekontaktiniu būdu, ir vieną pasimatymą, kuris nuteistojo pasirinkimu vyksta prižiūrint arba neprižiūrint laisvės atėmimo vietų įstaigos atstovui.

Rašte taip pat rašoma, jog BVK 39 straipsnio 10 dalyje nustatyta, kad „nuteistieji, kurie abu atlieka bausmę ir abu neturi teisės išvykti iš bausmės atlikimo vietos gali pasimatyti nuotoliniu būdu, tačiau šis punktas nurodo, kad tokia galimybė gali pasinaudoti tik nuteistieji sutuoktiniai“. Atsižvelgiant į tai, Pareiškėjui nuotolinis pasimatymas su broliu suteiktas nebus. Šiaulių kalėjimas Pareiškėjui siūlo pasinaudoti teise susirašinėti (1 priedo 1 punktas).

10. Seimo kontrolierė atkreipia dėmesį į tai, kad dar 2023 metais, atlikusi tyrimą pagal nuteistosios skundą dėl LKT Panevėžio kalėjimo pareigūnų veiksmų (neveikimo), nesuteikiant trumpalaikio pasimatymo su dukra, pažymoje Nr. [4D-2023/1-712](#) konstatavo, kad Panevėžio kalėjimo administracija, nesuteikdama leidimo pareiškėjai pasimatyti su dukra, klaidingai rėmėsi BVK 39 straipsnio 10 dalies nuostata, kuri iš esmės yra skirta reglamentuoti kelionės į pasimatymus, kai abu sutuoktiniai yra nuteistieji ir vienas iš jų yra gabenamas į pasimatymą su kitu, apmokėjimo tvarką.

Akivaizdu, kad Pareiškėjas ir jo brolis nėra sutuoktiniai, be to, Pareiškėjas prašo pasimatyti su broliu nuotoliniu būdu, kuriam realizuoti nereikia nuteistojo vežti į kitą bausmės atlikimo vietą ir nebūtų patiriamos pervežimo išlaidos, todėl BVK 39 straipsnio 10 dalies nuostata Pareiškėjo Skunde nurodytu atveju nėra aktuali ir negali būti taikoma.

11. Skundo tyrimo metu Seimo kontrolierė kreipėsi į LKT, prašydama paaiškinti, kokių teisiniu pagrindu ar kitomis aplinkybėmis remiantis Pareiškėjui nesuteikiama galimybė pasinaudoti BVK 33 straipsnio 4 dalies 1 punkte ir 39 straipsnio 2 dalies 1 punkte nustatyta nuteistojo teise pasimatyti nuotoliniu būdu, šiuo atveju – su LKT Pravieniškių 2-ajame kalėjime laisvės atėmimo bausmę atliekančiu broliu. LKT, atsakydama į Seimo kontrolierės paklausimą, 2026 m. birželio 2 d. rašte nurodė, kad „teisės aktai nenumato jokios konkrečios tvarkos, reglamentuojančios nuotolinių pasimatymų organizavimo procedūras, kai laisvės atėmimo bausmę atliekantis nuteistasis prašo pasimatyti su artimuoju giminaičiu (ne sutuoktiniu ar sugyventiniu), taip pat atliekančiu laisvės atėmimo bausmę kitoje laisvės atėmimo vietoje. Atsižvelgiant į tai, siekiant suvienodinti kalėjimuose taikomą praktiką bei atsižvelgiant į aiškaus teisinio reglamentavimo, įtvirtinančio nuotolinių pasimatymų tarp artimųjų giminaičių, atliekančių bausmę skirtingose laisvės atėmimo vietose, nebuvimą, nuo 2026 m. sausio mėn. priimtas bendras saugumo koordinavimą ir kontrolę užtikrinančių padalinių sprendimas neteikti leidimų tokio pobūdžio nuotoliniams pasimatymams“. LKT rašte taip pat pažymėta, kad nuteistiesiems suteikiamos ir kitokios priemonės socialinių ryšių palaikymui (1 priedo 2.1 papunktis).

12. Atsižvelgusi į LKT rašte Seimo kontrolieri pateiktą informaciją, jog Teisingumo ministerijai teikiami siūlymai dėl BVK reglamentavimo, susijusio su artimųjų, atliekančių bausmę skirtingose laisvės atėmimo vietose, nuotolinių pasimatymų organizavimu, pakeitimo ir (ar) įtvirtinimo, nes, LKT nuomone, esamas reglamentavimas nėra aiškus (1 priedo 2.1 papunktis), Seimo kontrolierė kreipėsi į Teisingumo ministeriją, prašydama pateikti savo poziciją.

Teisingumo ministerija 2026 m. birželio 12 d. rašte Seimo kontrolierę informavo, kad nėra gavusi iš LKT siūlymų dėl BVK nuostatų, reglamentuojančių vaizdo skambučius ir pasimatymus, pakeitimų (1 priedo 3.1 papunktis).

Teisingumo ministerija šiame rašte nurodė, kad BVK 39 straipsnio 2 dalies 1 punkte nurodyto nuotolinio pasimatymo įgyvendinimo tvarka nustatyta Laisvės atėmimo vietų įstaigos vidaus tvarkos taisyklėse. Pagrindinės nuostatos, susijusios su nuotolinio pasimatymo suteikimu ar įgyvendinimu, įtvirtintos taisyklių 85–87 ir 89–92 punktuose (1 priedo 3.2 papunktis).

Ministerijos rašte (jo kopiją Teisingumo ministerija adresavo ir LKT) pažymima, kad „paminėtų teisės aktų nuostatos neišskiria specialių sąlygų nuteistųjų nuotoliniams pasimatymams su artimaisiais ar kitais asmenimis, kurie atlieka laisvės atėmimo bausmę, todėl šie pasimatymai *turi būti suteikiami ir vykdomi bendra tvarka, kaip ir kitiems asmenims*. Atitinkamai šiuo raštu rekomenduojama Lietuvos kalėjimų tarnybai įvertinti pastarąjį aspektą ir sudaryti tinkamas galimybes nuteistiesiems įgyvendinti savo teisę į paminėtus pasimatymus.“

13. Pareiškėjas 2026 m. liepos 13 ir 27 d. Seimo kontrolierei pateikė Skundą papildančios informacijos. Pareiškėjas informavo apie Regionų administracinio teismo 2026 m. birželio 15 d. sprendimą administracinėje byloje Nr. I1-10931-816/2026 (dėl Pareiškėjo skundo, susijusio su LKT Pravieniškių 2-ojo kalėjimo administracijos nesuteiktais Pareiškėjui nuotoliniais pasimatymais su broliu), Pareiškėjo 2026 m. birželio 30 d. ir liepos 7 d. (LKT reg. 2026 m. liepos 8 d.) pateiktus Šiaulių kalėjimui pakartotinius prašymus suteikti trumpalaikį vaizdo pasimatymą su broliu, kuris atlieka bausmę kitoje įkalinimo įstaigoje, ir Šiaulių kalėjimo 2026 m. liepos 7 ir 16 d. raštuose Pareiškėjui pateiktus atsakymus, kuriuose nurodyta, kad Pareiškėjui nuotolinis pasimatymas su broliu suteiktas nebus.

14. Pažymėtina, kad Regionų administracinis teismas, išnagrinėjęs Pareiškėjo skundą, kuriame jis prašė priteisti neturtinės žalos atlyginimą už netinkamas kalinimo sąlygas LKT Pravieniškių 2-ajame kalėjime (draudžiant nuotolinius pasimatymus su broliu), 2026 m. birželio 15 d. sprendimu administracinėje byloje Nr. I1-10931-816/2026 atmetė Pareiškėjo skundą dėl neturtinės žalos atlyginimo priteisimo, tačiau, pasisakydamas dėl Pareiškėjo teisės į nuotolinius pasimatymus, nurodė, kad bylos nagrinėjimo metu neįrodyta, kad BVK 39 straipsnio 2–6 dalių nuostatos draudžia organizuoti nuotolinį pasimatymą su kitoje įkalinimo įstaigoje esančiu artimuoju. Be to, iš teismui pateiktos pasimatymų apskaitos matyti, kad anksčiau (pvz., 2025 m. rugpjūčio 18 d., spalio 6 d.) Pareiškėjo nuotoliniai pasimatymai su broliu buvo organizuojami.

Teismas konstatavo, kad LKT Pravieniškių 2-ojo kalėjimo pareigūnai netinkamai aiškino teisės aktus, Pareiškėjui 2026 m. vasario 12 d. pateiktame sprendime Nr. SN-23-601 nepagrįstai nurodė, kad teisės aktuose nėra numatyta galimybė nuteistiesiems suteikti nuotolinį pasimatymą su artimaisiais, esančiais kitoje įkalinimo įstaigoje, ir nepagrįstai atsisakė suorganizuoti Pareiškėjo ir jo brolio nuotolinį susitikimą.

15. Skundo tyrimo metu Pareiškėjui pateikus Seimo kontrolierei papildomos (13 punkte nurodytos) informacijos nustatyta, kad Šiaulių kalėjimas ir po Teisingumo ministerijos 2026 m. birželio 12 d. rašto, kuris buvo adresuotas ir LKT, bei Regionų administracinio teismo 2026 m. birželio 15 d. priimto sprendimo, atsisakė tenkinti Pareiškėjo pateiktus pakartotinius prašymus suteikti trumpalaikį vaizdo pasimatymą su broliu, kuris atlieka bausmę kitoje įkalinimo įstaigoje, tokį savo sprendimą argumentuodamas BVK 39 straipsnio 10 dalies nuostata. Pvz., 2026 m. liepos 16 d. rašte Pareiškėjui, be kita ko, nurodė: „Kadangi Jūs ir Jūsų brolis abu esate nuteistieji, atliekantys bausmę skirtingose laisvės atėmimo vietų įstaigose, Jūsų prašomam pasimatymui taikytina būtent BVK 39 str. 10 p., o ne bendroji 2–6 p. tvarka, skirta pasimatymams su laisvėje esančiais asmenimis. Kadangi broliška giminystė nepatenka į 39 str. 10 p. nurodytą subjektų ratą (sutuoktiniai), BVK nenustato Jums teisės į nuotolinį pasimatymą su broliu, kol jis atlieka bausmę kitoje įkalinimo įstaigoje.“

Šiaulių kalėjimo rašte Pareiškėjas taip pat informuojamas, kad jis turi teisę palaikyti ryšį su broliu kitomis BVK numatytomis priemonėmis (laiškais, kaip numatyta BVK 41 straipsnyje, pinigėmis per laidomis, kaip numatyta BVK 40 straipsnyje), taip pat kreipiantis dėl pasimatymo, kai vienas iš brolių įgis teisę išvykti iš bausmės atlikimo vietos arba bus perkeltas BVK 31 straipsnyje numatyta tvarka (1 priedo 4 punktas).

16. Pažymėtina, kad Šiaulių kalėjimo atsisakymai Pareiškėjui suteikti nuotolinį pasimatymą su kitoje įkalinimo įstaigoje esančiu broliu argumentuojami tik BVK 39 straipsnio

10 dalies nuostata, dėl kurios esą Pareiškėjas neturi teisės į nuotolinį pasimatymą su kitoje įkalinimo įstaigoje bausmę atliekančiu artimuoju (šiuo atveju – broliu), jei jis nėra Pareiškėjo sutuoktinis.

Tačiau, kaip jau minėta, BVK 39 straipsnio 10 dalies nuostata skirta reglamentuoti kelionės į pasimatymą, kai abu sutuoktiniai yra nuteistieji ir vienas iš jų yra gabenamas į pasimatymą su kitu, išlaidų apmokėjimo tvarką. Būdas, kuriuo laisvės atėmimo bausmę atliekančiam nuteistajam leidžiama pasimatyti tik su sutuoktiniu arba sugyventiniu (laisvės atėmimo vietų įstaigos atstovams neprižiūrint specialiose bausmės atlikimo vietos patalpose – iki dvidešimt keturių valandų), yra nurodytas BVK 39 straipsnio 4 dalies 1 punkte. Tai aiškiai nustatyta BVK 39 straipsnio 5 dalyje (2 priedo 2.1 papunktis).

Tiek Teisingumo ministerijos 2026 m. birželio 12 d. rašte, tiek Regionų administracinio teismo 2026 m. birželio 15 d. sprendime administracinėje byloje Nr. I1-10931-816/2026 aiškiai pasisakoma, kad esamu reglamentavimu nėra draudžiami nuotoliniai pasimatymai su kitoje įkalinimo įstaigoje esančiu artimuoju, t. y. nėra nustatytų specialių sąlygų nuteistųjų nuotoliniams pasimatymams su artimaisiais ar kitais asmenimis, kurie atlieka laisvės atėmimo bausmę, todėl šie pasimatymai turi būti suteikiami ir vykdomi bendra tvarka. Be to, Teisingumo ministerija rekomendavo LKT įvertinti pastarąjį aspektą ir sudaryti tinkamas galimybes nuteistiesiems įgyvendinti savo teisę į tokius pasimatymus (1 priedo 3.2 papunktis).

17. Atsižvelgusi į Teisingumo ministerijos 2026 m. birželio 12 d. rašte pateiktą informaciją ir Skundo tyrimo metu Pareiškėjo pateiktą papildomą informaciją, Seimo kontrolierė pakartotinai kreipėsi į LKT, prašydama paaiškinti su naujai gauta informacija susijusias aplinkybes.

LKT 2026 m. rugpjūčio 11 d. Seimo kontrolieriui pateiktame rašte nurodyta, kad, atsižvelgiant į Teisingumo ministerijos 2026 m. birželio 12 d. raštą, Regionų administracinio teismo nutartį ir papildomą aplinkybių įvertinimą, nuspręsta nuteistiesiems, kurie yra artimieji giminaičiai ir atlieka bausmę skirtingose laisvės atėmimo vietose, suteikti galimybę dalyvauti nuotoliniuose pasimatymuose. Šis nurodymas įtvirtintas LKT direktoriaus pavedimuose (1 priedo 5.1 papunktis ir 6 punktas).

LKT rašte taip pat informuojama, kad Pareiškėjui bus suteikiamas tokio pobūdžio pasimatymas su broliu, bausmę atliekančiu kitame kalėjime, ir nurodyta numatomo pasimatymo data ir laikas (1 priedo 5.1 papunktis).

Be to, rašte informuojama, kad Pareiškėjas 2026 m. liepos 31 d. Šiaulių kalėjimo viršininkui pateikė prašymus nebenagrinėti jo 2026 m. liepos 7 d. skundo LKT ir Teisingumo ministerijos persiūsto LKT nagrinėti pagal kompetenciją 2026 m. liepos 20 d. skundo, kuriuose Pareiškėjas skundėsi dėl to, kad Šiaulių kalėjimo administracija neleidžia nuotoliniu būdu pasimatyti su kitame kalėjime laisvės atėmimo bausmę atliekančiu broliu, kadangi šiuose skunduose išdėstytos aplinkybės išspręstos ir Pareiškėjas pretenzijų nebeteri (1 priedo 5.2 papunktis).

18. Atsižvelgiant į tai, kad Šiaulių kalėjimo pareigūnai nepagrįstai atsisakė tenkinti Pareiškėjo 2026 m. balandžio 23 d. prašymą skirti nuotolinį pasimatymą su broliu, kuris laisvės atėmimo bausmę atlieka kitame kalėjime, be to, ignoruodami Teisingumo ministerijos 2026 m. birželio 12 d. rašte pateiktą teisės aktų nuostatų išaiškinimą ir rekomendaciją, taip pat Regionų administracinio teismo 2026 m. birželio 15 d. sprendime pateiktą tokių pasimatymų reglamentavimo vertinimą, atsisakė tenkinti pakartotinius Pareiškėjo prašymus suteikti trumpalaikį vaizdo pasimatymą su broliu, o sprendimas suteikti pasimatymą priimtas tik po pakartotinio Seimo kontrolierės kreipimosi į LKT bei LKT direktoriui 2026 m. rugpjūčio mėn. davus pavedimą vėl pradėti organizuoti kalėjimuose nuotolinius pasimatymus tarp artimųjų giminaičių, kurie abu atlieka bausmę skirtingose laisvės atėmimo vietose, Pareiškėjo Skundas dėl Šiaulių kalėjimo pareigūnų veiksmų (neveikimo), nesuteikiant galimybės nuotoliniu būdu pasimatyti su broliu, kuris laisvės atėmimo bausmę atlieka kitame kalėjime, pripažįstamas pagrįstu.

19. Atsižvelgdama į LKT pateiktą informaciją, kad Pareiškėjui bus suteikiamas pasimatymas nuotoliniu būdu su broliu, bausmę atliekančiu kitame kalėjime, jau nustatyta numatomo pasimatymo data ir laikas, taip pat į tai, kad LKT direktorius 2026 m. rugpjūčio 4 ir 5 d. pasitarimuose kalėjimų viršininkams ir atsakingiems LKT skyriams pavedė leisti ir pradėti organizuoti kalėjimuose nuotolinius pasimatymus tarp nuteistųjų (artimų giminaičių), kurie abu atlieka bausmę skirtingose laisvės atėmimo vietose, Seimo kontrolierė neteiks LKT direktoriui rekomendacijos remiantis BVK 39 straipsnio 1 ir 2 dalių nuostatomis užtikrinti teisę Pareiškėjui ir kitiems nuteistiesiems nuotoliniu būdu pasimatyti su artimaisiais ir tuomet, kai nuteistojo artimasis taip pat atlieka laisvės atėmimo bausmę.

Tačiau, atsižvelgdama į tai, kad Teisingumo ministerija, kuriai teisės aktais pavesta formuoti valstybės politiką bausmių vykdymo sistemos srityje, koordinuoti ir kontroliuoti šios politikos įgyvendinimą, dar 2026 m. birželio 12 d. rašte konstatavo, kad teisės aktų nuostatos neišskiria specialių sąlygų nuteistųjų nuotoliniams pasimatymams su artimaisiais ar kitais asmenimis, kurie atlieka laisvės atėmimo bausmę, todėl šie pasimatymai turi būti suteikiami ir vykdomi bendra tvarka, kaip ir su laisvėje esančiais asmenimis, bei rekomendavo LKT sudaryti tinkamas galimybes nuteistiesiems įgyvendinti savo teisę į nuotolinius pasimatymus, be to, analogiškas tokių pasimatymų reglamentavimo vertinimas buvo pateiktas Regionų administracinio teismo 2026 m. birželio 15 d. sprendime, bet LKT sprendimas leisti ir pradėti organizuoti nuotolinius pasimatymus tarp artimų giminaičių, kurie abu atlieka bausmę skirtingose laisvės atėmimo vietose, priimtas tik 2026 m. rugpjūčio mėn., Seimo kontrolierė rekomenduoja LKT direktoriui ateityje operatyviau reaguoti į Teisingumo ministerijos metodinius nurodymus bei teismų išvadas ir atitinkamus sprendimus priimti nevilkinant.

### SEIMO KONTROLIERĖS SPRENDIMAS

20. Vadovaudamasi Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu, Seimo kontrolierė nusprendžia

X skundą dėl Šiaulių kalėjimo pareigūnų veiksmų (neveikimo), nesuteikiant galimybės nuotoliniu būdu pasimatyti su broliu, kuris laisvės atėmimo bausmę atlieka kitame kalėjime, pripažinti pagrįstu.

### SEIMO KONTROLIERĖS REKOMENDACIJA

21. Vadovaudamasi Seimo kontrolierių įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 17 punktu, Seimo kontrolierė LKT direktoriui rekomenduoja ateityje operatyviau reaguoti į Teisingumo ministerijos metodinius nurodymus bei teismų išvadas ir atitinkamus sprendimus priimti nevilkinant.

Seimo kontrolierių įstatymo 20 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad informacija apie siūlymų (rekomendacijų) išnagrinėjimą Seimo kontrolieriui turi būti pateikiama nedelsiant priėmus sprendimus dėl priemonių, kurių bus imamasi, atsižvelgiant į Seimo kontrolieriaus siūlymą (rekomendaciją), **bet ne vėliau kaip per 30 dienų nuo siūlymo (rekomendacijos) gavimo dienos.**

Apie rekomendacijos nagrinėjimo rezultatus prašoma informuoti **Seimo kontrolierę** (rekomendacijos nagrinėjimo rezultatus ir juos pagrindžiančius dokumentus Seimo kontrolierei pateikti el. p. [ombuds@lrski.lt](mailto:ombuds@lrski.lt) arba per E. pristatymo informacinę sistemą).

**TYRIMO METU GAUTA INFORMACIJA**

1. Pareiškėjo pateiktame Seimo kontrolieriui Šiaulių kalėjimo 2026 m. balandžio 28 d. atsakyme (LKT reg. Nr. SN-24-300) į Pareiškėjo 2026 m. balandžio 23 d. prašymą (LKT reg. Nr. NPS-24-2944) rašoma:

„Išnagrinėtas Jūsų 2026 m. balandžio 23 d. prašymas Nr. NPS-24-2944, rašytas Lietuvos kalėjimų tarnybos Šiaulių kalėjimo (toliau – Šiaulių kalėjimas) viršininkui. Šiuo prašymu Jūs prašote suteikti Jums vaizdo pasimatymą su broliu, kuris atlieka bausmę kitoje įkalinimo įstaigoje.

Atsakydami į Jūsų prašymą informuojame, kad Jūs atliekate bausmę uždaro tipo įkalinimo įstaigoje ir esate priskirtas paprastajai grupei. Lietuvos Respublikos bausmių vykdymo kodekso (toliau – BVK) 33 str. 4 p. numato, kad paprastajai grupei priskirti nuteistieji turi teisę per mėnesį gauti tris pasimatymus, kurie nuteistojo pasirinkimu vyksta nuotoliniu arba nekontaktiniu būdu, ir vieną pasimatymą, kuris nuteistojo pasirinkimu vyksta prižiūrint arba neprižiūrint laisvės atėmimo vietų įstaigos atstovui. BVK 39 str. 10 p. numato, kad nuteistieji, kurie abu atlieka bausmę ir abu neturi teisės išvykti iš bausmės atlikimo vietos gali pasimatyti nuotoliniu būdu, tačiau šis punktas nurodo, kad tokia galimybe gali pasinaudoti tik nuteistieji sutuoktiniai.

Norėtume paminėti, kad vadovaujantis tuo kas nurodyta aukščiau, nuotolinis pasimatymas Jums su broliu suteiktas nebus. Siūlome Jums pasinaudoti BVK 41 str. (teisė susirašinėti).

Šį atsakymą turite teisę skusti Lietuvos Respublikos bausmių vykdymo kodekso 100 str. nustatyta tvarka, t. y. per vieną mėnesį Lietuvos kalėjimų tarnybos direktoriui.“

2. Seimo kontrolierė gavo LKT 2026 m. birželio 2 d. raštą Nr. 1S-3961, kuriame pateikta ši informacija:

2.1. „Pažymime, jog teisės aktai nenumato jokios konkrečios tvarkos, reglamentuojančios nuotolinių pasimatymų organizavimo procedūras, kai laisvės atėmimo bausmę atliekantis nuteistasis prašo pasimatyti su artimuoju giminaičiu (ne sutuoktiniu ar sugyventiniu), taip pat atliekančiu laisvės atėmimo bausmę kitoje laisvės atėmimo vietoje. Atsižvelgiant į tai, siekiant suvienodinti kalėjimuose taikomą praktiką bei atsižvelgiant į aiškaus teisinio reglamentavimo, įtvirtinančio nuotolinių pasimatymų tarp artimųjų giminaičių, atliekančių bausmę skirtingose laisvės atėmimo vietose, nebuvimą, nuo 2026 m. sausio mėn. priimtas bendras saugumo koordinavimą ir kontrolę užtikrinančių padalinių sprendimas neteikti leidimų tokio pobūdžio nuotoliniams pasimatymams. Pažymime, jog nuteistiesiems suteikiamos ir kitokios priemonės socialinių ryšių palaikymui. Nurodome, jog Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijai teikiami siūlymai dėl Lietuvos Respublikos bausmių vykdymo kodekso reglamentavimo, susijusio su artimųjų, atliekančių bausmę skirtingose laisvės atėmimo vietose, nuotolinių pasimatymų organizavimo pakeitimo ir (ar) įtvirtinimo. Priėmus tokius teisės akto pakeitimus, Lietuvos kalėjimų tarnyba atitinkamai vykdys įtvirtintus pokyčius ir, esant poreikiui, užtikrins nuotolinių pasimatymų organizavimą.“

2.2. „Duomenų apie pareiškėjo kreipimąsi į teismą dėl skunde išdėstytų aplinkybių Lietuvos kalėjimų tarnyba neturi.“

3. Seimo kontrolierė gavo Teisingumo ministerijos 2026 m. birželio 12 d. raštą Nr. (1.39 E) 7R-1752, kuriame pateikta ši informacija:

3.1. „Informuojame, kad Teisingumo ministerija nėra gavusi iš Lietuvos kalėjimų tarnybos siūlymų dėl BVK nuostatų, reglamentuojančių vaizdo skambučius ir pasimatymus, pakeitimų.“

3.2. „Paiškiname, kad BVK 39 straipsnio 2 dalies 1 punkte nustatyta vienas iš nuteistųjų pasimatymo su kitais asmenimis būdų – nuotolinis pasimatymas. Šio pasimatymo įgyvendinimo tvarką nustato Laisvės atėmimo vietų įstaigos vidaus tvarkos taisyklės, patvirtintos teisingumo ministro 2022 m. gruodžio 30 d. įsakymu Nr. 1R-444 „Dėl Lietuvos

Respublikos bausmių vykdymo kodekso, Lietuvos Respublikos probacijos įstatymo ir Lietuvos Respublikos suėmimo vykdymo įstatymo įgyvendinimo“ (toliau – LAVĮVTT). Pagrindinės LAVĮVTT nuostatos, susijusios su nuotolinio pasimatymo suteikimu/įgyvendinimu:

- pasimatyti su nuteistuoju nuotoliniu būdu leidžiama tik nuteistojo artimiesiems<sup>1</sup> (LAVĮVTT 86 punktas);

- pasimatyti nuotoliniu būdu su kitais asmenimis nuteistajam leidžiama tik gavus laisvės atėmimo vietų įstaigos direktoriaus įgalioto pareigūno leidimą (LAVĮVTT 86 punktas);

- bendra nuteistųjų pasimatymų, kurie vyksta nuotoliniu, trukmė negali būti ilgesnė kaip 4 valandos. Pasimatymai dalimis nesuteikiami (LAVĮVTT 85 punktas);

- asmuo, norintis, kad jam būtų suteiktas pasimatymas su nuteistuoju, laisvės atėmimo vietų įstaigai paštu arba elektroninėmis ryšio priemonėmis pateikia pasirašytą prašymą suteikti pasimatymą su nuteistuoju, kurio pavyzdinę formą tvirtina laisvės atėmimo vietų įstaigos direktorius (LAVĮVTT 87 punktas);

- laisvės atėmimo vietų įstaiga, gavusi asmens prašymą dėl pasimatymo suteikimo, nustato, ar nuteistasis turi teisę į pasimatymą, patikrina šiame prašyme nurodytą informaciją duomenų registruose, informacinėse sistemose, nuteistojo asmens byloje bei kituose informacijos šaltiniuose ir priima sprendimą, ar pasimatymas galės įvykti prašyme nurodyta data ir laiku (LAVĮVTT 89 punktas);

- tuo atveju, jei pasimatymas prašyme suteikti pasimatymą su nuteistuoju nurodyta data ar laiku negali įvykti dėl objektyvių priežasčių (užimtos pasimatymų patalpos, nuteistasis negalės dalyvauti pasimatyme dėl atliekamos nuobaudos ar kt.), laisvės atėmimo vietų įstaiga informuoja asmenį, patekusį šį prašymą, ir pasiūlo kitą datą ar laiką, kada prašomas pasimatymas galėtų įvykti (LAVĮVTT 90 punktas);

- sprendimą suteikti pasimatymą per 5 darbo dienas nuo prašymo gavimo dienos priima laisvės atėmimo vietų įstaigos direktoriaus įgaliotas pareigūnas. Atsisakius suteikti pasimatymą arba antrą pasimatymą iš eilės be pertraukos, apie tai motyvuotu raštu informuojamas prašymą pateikęs asmuo (LAVĮVTT 91 punktas);

- siekiant įsitikinti, kad nuotoliniame pasimatyme dalyvauja tik nuteistojo nurodyti jo artimieji, arba asmuo, su kuriuo pasimatyti nuotoliniu būdu nuteistajam leido laisvės atėmimo vietų įstaigos direktoriaus įgaliotas pareigūnas, pradedant nuotolinį pasimatymą jame dalyvaujantys asmenys laisvės atėmimo įstaigos pareigūnui privalo pateikti (parodyti) asmens tapatybę patvirtinantį dokumentą. Laisvės atėmimo vietų įstaigos pareigūnas turi teisę patikrinti, ar nuotolinio pasimatymo metu nuteistasis bendrauja tik su tuo (tais) asmeniu (asmenimis), su kuriuo (kuriais) jam buvo leista tokiu būdu pasimatyti (LAVĮVTT 92 punktas).

Taigi paminėtų teisės aktų nuostatos neišskiria specialių sąlygų nuteistųjų nuotoliniams pasimatymams su artimaisiais ar kitais asmenimis, kurie atlieka laisvės atėmimo bausmę, todėl šie pasimatymai *turi būti suteikiami ir vykdomi bendra tvarka, kaip ir kitiems asmenims*. Atitinkamai šiuo raštu rekomenduojama Lietuvos kalėjimų tarnybai įvertinti pastarąjį aspektą ir sudaryti tinkamas galimybes nuteistiesiems įgyvendinti savo teisę į paminėtus pasimatymus.“

4. LKT pateiktame Seimo kontrolierei Šiaulių kalėjimo 2026 m. liepos 16 d. atsakyme Nr. SN-24-470 į Pareiškėjo prašymą (LKT reg. 2026 m. liepos 8 d. Nr. NPS-24-4801) rašoma:

„Išnagrinėtas Jūsų 2026 m. liepos 8 d. prašymas Nr. NPS-24-4801, rašytas Lietuvos kalėjimų tarnybos Šiaulių kalėjimo (toliau – Šiaulių kalėjimas) viršininkui. Šiuo prašymu Jūs prašote suteikti Jums trumpalaikį vaizdo pasimatymą su broliu, kuris atlieka bausmę kitoje įkalinimo įstaigoje.

Atsakydami į Jūsų prašymą informuojame, kad Jūs atliekate bausmę uždaro tipo įkalinimo įstaigoje ir esate priskirtas paprastajai grupei. Lietuvos Respublikos bausmių

<sup>1</sup> Artimaisiais pagal BVK 27 straipsnio 2 dalį laikomi: sutuoktinis arba sugyventinis ir artimieji giminaičiai. Artimaisiais giminaičiais pripažįstami tiesiosios linijos giminaičiai iki antrojo laipsnio imtinai (tėvai ir vaikai, seneliai ir vaikaičiai) ir šoninės linijos antrojo laipsnio giminaičiai (broliai ir seserys) (Civilinio kodekso 3.135 straipsnis).

vykdymo kodekso (toliau – BVK) 33 str. 4 p. numato, kad paprastajai grupei priskirti nuteistieji turi teisę per mėnesį gauti tris pasimatymus, kurie nuteistojo pasirinkimu vyksta nuotoliniu arba nekontaktiniu būdu, ir vieną pasimatymą, kuris nuteistojo pasirinkimu vyksta prižiūrint arba neprižiūrint laisvės atėmimo vietų įstaigos atstovui. BVK 39 str. 10 p. numato, kad nuteistieji, kurie abu atlieka bausmę ir abu neturi teisės išvykti iš bausmės atlikimo vietos gali pasimatyti nuotoliniu būdu, tačiau šis punktas nurodo, kad tokia galimybę gali pasinaudoti tik nuteistieji sutuoktiniai.

Pažymime, kad esate susipažinęs su Regionų administracinio teismo 2026 m. birželio 15 d. sprendimu administracinėje byloje Nr. I1-10931-816/2026, priimtu pagal Jūsų skundą dėl neturtinės žalos atlyginimo iš Lietuvos valstybės, atstovaujamos Lietuvos kalėjimų tarnybos (Pravieniškių 2-ojo kalėjimo). Atkreipiame dėmesį, kad minėtu sprendimu Jūsų skundas dėl žalos atlyginimo buvo atmestas, o teismo pateiktas BVK 39 str. 2–6 p. aiškinimas buvo pateiktas vertinant *praeityje* Pravieniškių 2-ojo kalėjimo priimto sprendimo teisėtumą pagal tuomet nurodytus (nepagrįstai plačius) motyvus, o ne kaip įpareigojimas ateityje besąlygiškai organizuoti tokius pasimatymus. Šis teismo sprendimas Šiaulių kalėjimui nesukuria pareigos automatiškai tenkinti kiekvieną analogišką prašymą – kiekvienas prašymas vertinamas individualiai pagal jam taikytinus teisės aktus.

Kadangi Jūs ir Jūsų brolis abu esate nuteistieji, atliekantys bausmę skirtingose laisvės atėmimo vietų įstaigose, Jūsų prašomam pasimatymui taikytina būtent BVK 39 str. 10 p., o ne bendroji 2–6 p. tvarka, skirta pasimatymams su laisvėje esančiais asmenimis. Kadangi broliška giminyستė nepatenka į 39 str. 10 p. nurodytą subjektų ratą (sutuoktiniai), BVK nenustato Jums teisės į nuotolinį pasimatymą su broliu, kol jis atlieka bausmę kitoje įkalinimo įstaigoje.

Norėtume paminėti, kad vadovaujantis tuo kas nurodyta aukščiau, nuotolinis pasimatymas Jums su broliu suteiktas nebus. Šis atsakymas neatima iš Jūsų teisės palaikyti ryšį su broliu kitomis BVK numatytomis priemonėmis (laiškais pagal BVK 41 str., pinigėmis perlaidomis pagal BVK 40 str., taip pat kreipiantis dėl pasimatymo, kai vienas iš Jūsų įgis teisę išvykti iš bausmės atlikimo vietos ar bus perkeltas BVK 31 straipsnyje numatyta tvarka).

Šį atsakymą turite teisę skųsti Lietuvos Respublikos bausmių vykdymo kodekso 100 str. nustatyta tvarka, t. y. per vieną mėnesį Lietuvos kalėjimų tarnybos direktoriui.“

5. Seimo kontrolierė gavo LKT 2026 m. rugpjūčio 11 d. raštą Nr. 1S-5712, kuriame pateikta ši informacija:

5.1. „Informuojame, jog šiuo metu, atsižvelgiant į minėtą Lietuvos Respublikos teisingumo viceministro raštą, Regionų administracinio teismo nutartį bei papildomą aplinkybių įvertinimą, nuspręsta nuteistiesiems, kurie yra artimieji ir atlieka laisvės atėmimo bausmę skirtingose laisvės atėmimo vietose, suteikti galimybę dalyvauti nuotoliniuose pasimatymuose. Šis nurodymas buvo įtvirtintas Lietuvos kalėjimų tarnybos direktoriaus pavedimuose (reg. 2026-08-07, Nr. LV-56864; kopija pridedama). Taip pat nurodome, jog nuteistajam [Pareiškėjui] bus suteikiamas tokio pobūdžio pasimatymas su broliu, bausmę atliekančiu kitame kalėjime. Pasimatymas numatytas 2026 m. rugpjūčio 25 d., 8:30 val.“

5.2. „Pareiškėjas dėl jam įteikto atsakymo pateikė 2026-07-08 skundą Nr. 2G-2379 (kopija pridedama). Lietuvos kalėjimų tarnyboje taip pat gautas Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos raštu persiųstas pareiškėjo skundas (reg. 2026-07-22, Nr. 2G-2572). Pareiškėjas pateikė 2026-07-31 prašymą Nr. NPS-24-5453 dėl skundų nenagrinėjimo, atsakymas pateiktas direktoriaus pavaduotojo 2026-08-03 raštu Nr. 2S-7226 (kopijos pridedamos).“

6. LKT pateiktame Seimo kontrolieriui Lietuvos kalėjimų tarnybos direktoriaus pavedimų, duotų LKT padaliniais 2026 m. rugpjūčio 4 ir 5 d. pasitarimuose, išrašė nurodyta: „Atsižvelgiant į Seimo kontrolierių išvadą, taip pat į Teisingumo ministerijos išaiškinimą dėl nuotolinių pasimatymų suteikimo, kalėjimuose leisti ir pradėti organizuoti nuotolinius pasimatymus tarp nuteistųjų (artimų giminaičių), kurie abu atlieka bausmę skirtingose laisvės atėmimo vietose.“

## TYRIMUI REIKŠMINGOS TEISĖS AKTŲ NUOSTATOS

### 1. Tarptautinės teisės dokumentai:

1.1. *Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos 8 straipsnio „Teisė į privatus ir šeimos gyvenimo gerbimą“:*

1 dalis: „Kiekvienas turi teisę į tai, kad būtų gerbiamas jo privatus ir šeimos gyvenimas, būsto neliečiamybė ir susirašinėjimo slaptumas.“

2 dalis: „Valstybės institucijos neturi teisės apriboti naudojimosi šiomis teisėmis, išskyrus įstatymo nustatytus atvejus ir kai tai būtina demokratinėje visuomenėje valstybės saugumo, visuomenės apsaugos ar šalies ekonominės gerovės interesais, siekiant užkirsti kelią viešosios tvarkos pažeidimams ar nusikaltimams, taip pat būtina žmonių sveikatai ar moralei arba kitų asmenų teisėms ir laisvėms apsaugoti.“

1.2. *Europos Tarybos Ministrų komiteto 2006 m. sausio 11 d. rekomendacijos Nr. R (2006) 2 „Dėl Europos kalėjimų taisyklių“:*

5 punktas: „Gyvenimas kalinio įstaigoje turėtų kiek įmanoma labiau priartėti prie pozityvių gyvenimo visuomenėje aspektų.“

24.1 papunktis: „Kalinams turi būti leidžiama kiek galima dažniau susirašinėti bei bendrauti telefonu ar kitokiomis ryšio priemonėmis su giminėmis, kitais asmenimis ir įvairių organizacijų atstovais bei pasimatyti su šiais asmenimis.“

24.4 papunktis: „Kalinių pasimatymai turi būti organizuojami taip, kad leistų kiek tai yra įmanoma geriau kaliniams palaikyti ir tęsti santykius su šeimos nariais.“

### 2. Nacionalinės teisės aktai:

#### 2.1. *Bausmių vykdymo kodekso:*

27 straipsnio „Nuteistųjų areštu teisės ir pareigos“ 2 dalis: „Nuteistieji areštu turi teisę tris kartus per savaitę paskambinti ir gauti vieną pasimatymą per trisdešimt parų. Nuteistųjų areštu pasimatymai vyksta tik prižiūrint laisvės atėmimo vietų įstaigos atstovams: su sutuoktiniu arba sugyventiniu ir artimaisiais giminaičiais (toliau kartu – artimieji) – kontaktiniu būdu (pasimatymo trukmė – iki trijų valandų), o su kitais asmenimis – tik nuotoliniu arba nekontaktiniu būdu (pasimatymo trukmė – iki dviejų valandų). [...]“

33 straipsnio „Uždaro tipo bausmės atlikimo vietose laikomi nuteistieji ir jiems taikomos bausmės atlikimo sąlygos“:

3 dalis: „Uždaro tipo bausmės atlikimo vietose nuteistieji bausmę atlieka paprastojoje grupėje arba drausmės grupėje.“

4 dalis: „Paprastajai grupei priskirti nuteistieji turi teisę: 1) per mėnesį gauti tris pasimatymus, kurie nuteistojo pasirinkimu vyksta nuotoliniu arba nekontaktiniu būdu, ir vieną pasimatymą, kuris nuteistojo pasirinkimu vyksta prižiūrint arba neprižiūrint laisvės atėmimo vietų įstaigos atstovui; [...]“

5 dalis: „Drausmės grupei priskirti nuteistieji turi teisę: 1) per mėnesį gauti tris pasimatymus, kurie vyksta nuotoliniu būdu, ir vieną pasimatymą, kuris vyksta prižiūrint laisvės atėmimo vietų įstaigos atstovui; [...]“

39 straipsnio „Laisvės atėmimo bausmę atliekančių nuteistųjų teisė pasimatyti“:

1 dalis: „Nuteistųjų pasimatymai vyksta prižiūrint laisvės atėmimo vietų įstaigos atstovams arba neprižiūrint. Nuteistieji, atsižvelgdami į turimų pasimatymų skaičių, pasirenka, kaip įgyvendins savo teisę pasimatyti. Nuteistųjų pasimatymų su savo nepilnamečiais vaikais (įvaikiais) skaičius neribojamas. Minimalus nuteistiesiems suteikiamų pasimatymų su kitais asmenimis skaičius ir pasimatymų rūšis nustatyti šio kodekso 33, 34, 35 ir 71 straipsniuose. Laisvės atėmimo vietų įstaigos direktoriaus įgaliotas

pareigūnas turi teisę leisti papildomai pasimatyti šio straipsnio 2 dalyje nustatytais būdais, jeigu to nuteistasis prašo dėl svarbių priežasčių.“

*2 dalis:* „Prižiūrint laisvės atėmimo vietų įstaigos atstovams, nuteistiesiems leidžiama pasimatyti šiais būdais: 1) nuotoliniu arba nekontaktiniu būdu – iki dviejų valandų; 2) kontaktiniu būdu – iki trijų valandų.“

*4 dalis:* „Laisvės atėmimo vietų įstaigos atstovams neprižiūrint, nuteistiesiems leidžiama pasimatyti šiais būdais: 1) specialiose bausmės atlikimo vietos patalpose – iki dvidešimt keturių valandų; 2) pilnamečiam nuteistajam be palydos, o nepilnamečiam nuteistajam – kartu su artimaisiais giminaičiais arba globėjais (rūpintojais) ar kitais pasitikėjimo vertais asmenimis išvykstant pasimatyti iš bausmės atlikimo vietos – iki aštuonių valandų.“

*5 dalis:* „Šio straipsnio 4 dalies 1 punkte nurodyto pasimatymo metu nuteistajam leidžiama pasimatyti tik su sutuoktiniu arba sugyventiniu. Šio straipsnio 4 dalies 2 punkte nurodytu atveju nuteistajam leidžiama išvykti iš bausmės atlikimo vietos šio kodekso 77 straipsnyje nustatytu atveju.“

*10 dalis:* „Nuteistiesiems sutuoktiniams, kurie abu atlieka bausmę ir abu neturi teisės išvykti iš bausmės atlikimo vietos, leidžiama pasimatyti šio straipsnio 2 dalies 1 punkte ir 4 dalies 1 punkte nurodytais būdais, jeigu jie arba kiti jų nurodyti asmenys apmoka visas su vieno iš sutuoktinių pervežimu į kitą bausmės atlikimo vietą susijusias laisvės atėmimo vietų įstaigos patiriamas išlaidas, apskaičiuotas teisingumo ministro nustatyta tvarka. Šių pasimatymų vietą nustato laisvės atėmimo vietų įstaigos direktoriaus įgaliojimai pareigūnai.“

*2.2. Civilinio kodekso 3.135 straipsnis „Artimieji giminaičiai“:* „Artimaisiais giminaičiais pripažįstami tiesiosios linijos giminaičiai iki antrojo laipsnio imtinai (tėvai ir vaikai, seneliai ir vaikaičiai) ir šoninės linijos antrojo laipsnio giminaičiai (broliai ir seserys).“

*2.3. Viešojo administravimo įstatymo 3 straipsnis „Viešojo administravimo principai“:* „Viešojo administravimo subjektai savo veikloje vadovaujasi šiais principais: [...]; 4) įstatymo viršenybės. Šis principas reiškia, kad įgaliojimai atlikti viešąjį administravimą viešojo administravimo subjektams turi būti nustatyti laikantis šio įstatymo nustatytų reikalavimų, o viešojo administravimo subjektų veikla turi atitikti šiame įstatyme išdėstytus teisinius pagrindus. Administraciniai sprendimai, susiję su asmenų teisių ir pareigų įgyvendinimu, visais atvejais turi būti pagrįsti įstatymais; [...].“

*2.4. Laisvės atėmimo vietų įstaigos vidaus tvarkos taisyklių, patvirtintų teisingumo ministro 2022 m. gruodžio 30 d. įsakymu Nr. 1R-444:*

*86 punktas:* „Pasimatyti su suimtuoju ar nuteistuoju nekontaktiniu arba kontaktiniu būdu, prižiūrint laisvės atėmimo vietų įstaigos pareigūnui, leidžiama ne daugiau kaip 3 asmenims (išimties taikomos suimtiesiems ar nuteistiesiems, turintiems 3 ir daugiau vaikų ar įvaidų, kurie vienu metu atvyksta į pasimatymą). Be pilnamečio asmens palydos pasimatyti leidžiama ne jaunesniems kaip 16 metų amžiaus suimtojo ar nuteistojo vaikams ar įvaidams. Pasimatyti su suimtuoju ar nuteistuoju nuotoliniu būdu leidžiama tik suimtojo ar nuteistojo artimiesiems. Pasimatyti nuotoliniu būdu su kitais asmenimis suimtajam ar nuteistajam leidžiama tik gavus laisvės atėmimo vietų įstaigos direktoriaus įgaliojimo pareigūno leidimą.“

*89 punktas:* „Laisvės atėmimo vietų įstaiga, gavusi asmens prašymą dėl pasimatymo suteikimo, nustato, ar suimtasis arba nuteistasis turi teisę į pasimatymą, patikrina šiame prašyme nurodytą informaciją duomenų registruose, informacinėse sistemose, suimtojo ar nuteistojo asmens byloje bei kituose informacijos šaltiniuose ir priima sprendimą, ar pasimatymas galės įvykti prašyme nurodyta data ir laiku.“

*90 punktas:* „Tuo atveju, jei pasimatymas prašyme suteikti pasimatymą su suimtuoju ar nuteistuoju nurodyta data ar laiku negali įvykti dėl objektyvių priežasčių (užimtos pasimatymų patalpos, suimtasis ar nuteistasis negalės dalyvauti pasimatyme dėl atliekamos nuobaudos ar kt.), laisvės atėmimo vietų įstaiga informuoja asmenį, pateikusį šį prašymą, ir pasiūlo kitą datą ar laiką, kada prašomas pasimatymas galėtų įvykti.“

## TYRIMUI REIKŠMINGA TEISMŲ PRAKTIKA

1. *Konstitucinio Teismo 2018 m. balandžio 12 d. nutarime Nr. KT6-N4/2018 pažymėta:*

„Kaip ne kartą yra konstatavęs Konstitucinis Teismas, Konstitucijoje įtvirtintas atsakingo valdymo principas suponuoja tai, kad visos valstybės institucijos ir pareigūnai turi vykdyti savo funkcijas vadovaudamiesi Konstitucija, teise, veikdami Tautos ir Lietuvos valstybės interesais, taip pat turi tinkamai įgyvendinti jiems Konstitucijos ir įstatymų suteiktus įgaliojimus (*inter alia* 2015 m. lapkričio 19 d., 2016 m. liepos 8 d., 2018 m. kovo 2 d. nutarimai).“

2. *Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo (toliau – LVAT) praktika:*

2.1. *2012 m. kovo 1 d. nutartyje administracinėje byloje Nr. A<sup>502</sup>-1605/2012 pažymėta:* „Lietuvos Respublikos Konstitucija įtvirtina atsakingo valdymo (gero administravimo) principą (Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 1999 m. gegužės 11 d., 2004 m. gruodžio 13 d. nutarimai, 2004 m. lapkričio 5 d. išvada). Vienas iš gero administravimo principų yra konstitucinė nuostata, kad visos valdžios įstaigos tarnauja žmonėms (Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2005 m. gegužės 31 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A<sup>10</sup>-655/2005). [...] Viešojo administravimo įstatymo 3 straipsnyje nurodyta, kad viešojo administravimo subjektai savo veikloje vadovaujasi įstatymo viršenybės, objektyvumo, proporcingumo, nepiktnaudžiavimo valdžia, efektyvumo, subsidiarumo ir kitais šioje įstatymo normoje išvardytais principais. Tai reiškia, jog kiekviena viešojo administravimo institucija yra saistoma bendrųjų, be kita ko, konstitucinių teisės principų (teisinės valstybės, valdžios įstaigos tarnauja žmonėms, teisės viršenybės, draudimo diskriminuoti, asmenų lygybės prieš įstatymą, proporcingumo ir kt.) bei gero administravimo, atsakingo valdymo principų (teisėtumo, objektyvumo, nepiktnaudžiavimo valdžia, skaidrumo ir kt.).“

2.2. *LVAT 2014 m. balandžio 9 d. aprobuotame Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo praktikos, nagrinėjant bylas dėl baudų vykdymo ir kardomojo suėmimo institucijų, įstaigų ir pareigūnų veiksmų ir sprendimų viešojo administravimo srityje, apibendrinime yra nurodęs:* „Šio teisinio reguliavimo kontekste teisėjų kolegija pažymėjo, kad Pataisos namai ir Kalėjimų departamentas prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos, kaip viešojo administravimo subjektai, be minėtų specialiųjų teisės nuostatų, savo veikloje privalo laikytis viešojo administravimo srityje taikomų viešojo administravimo principų, pavyzdžiui: įstatymo viršenybės, reiškiančio, kad viešojo administravimo subjektų įgaliojimai atlikti viešąjį administravimą turi būti nustatyti teisės aktuose, o veikla turi atitikti šiame įstatyme išdėstytus teisinius pagrindus, objektyvumo, proporcingumo, nepiktnaudžiavimo valdžia principus (Viešojo administravimo įstatymo 3 str. 1 p.) (2012 m. gruodžio 20 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. A<sup>822</sup>-3206/2012). Laisvės atėmimo institucijų sprendimuose turi būti aiškiai nurodyti objektyviais duomenimis (faktais) ir teisės aktų normomis pagrįsti sprendimo motyvai, kurie, be kita ko, atitiktų Viešojo administravimo įstatymo 8 straipsnyje numatytus reikalavimus (2011 m. balandžio 19 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A<sup>143</sup>-2876/2011).“

2.3. *2014 m. gegužės 14 d. nutartyje administracinėje byloje Nr. A<sup>261</sup>-706/2014 pažymėta:* „Teisėtumo principas viešojo administravimo srityje reiškia, kad viešojo administravimo subjektų veikla turi atitikti teisės aktų reikalavimus ir kad jų priimti sprendimai būtų pagrįsti teisės normomis, o sprendimų turinys atitiktų teisės normų reikalavimus. Norėdami priimti administracinį teisės aktą viešojo administravimo subjektai privalo turėti tinkamas priežastis, o ne pateikti bet kokias priežastis, kad patenkintų formalius reikalavimus.“

2.4. *2015 m. rugsėjo 8 d. nutartyje administracinėje byloje Nr. A-2494-438/2015 pažymėta:* „[...] viešojo administravimo subjektas, privalo vadovautis Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatyme įtvirtintais principais, *inter alia* įstatymų viršenybės ir objektyvumo principais, lemiančiais viešojo administravimo subjekto pareigą priimant sprendimus veikti pagal teisės aktuose jiems nustatytas teises ir pareigas, bei savo sprendimą pagrįsti tokiu būdu, jog nekiltų abejonių dėl šio sprendimo rezultato.“